AVİM Yorum • No: 2026 / 90 • Eylül 2026

"BATI BALKANLAR"A İLİŞKİN BATI ANLATILARI VE BÖLGESEL SAHİPLİĞE DAYALI İŞ BİRLİĞİ

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Bu yazı AVİM tarafından ilk olarak 18 Haziran 2026'da yayınlanmış İngilizce bir makalenin betimleyici Türkçe çevirisidir.

Türkiyenin Avrupa Birliğine katılım süreci sekteye uğrarken Balkanlar, bölgeyi kavramsal olarak parçalara ayırma ve Türkiye dahil bazı aktörleri Balkan düzeninin ayrılmaz parçaları olmaktan ziyade kısmen "dışarıda kalanlar" olarak konumlandırma eğilimindeki "Batı Balkanlar" gibi siyasallaştırılmış etiketlerle defalarca yeniden tanımlanmaya çalışılmıştır. AVİM ve Türk diplomasisi, başta Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci (SEECP) olmak üzere bölge ülkelerinin sahiplendiği işbirliği çerçevelerini vurgulayarak ve Türkiyenin istikrarının ve güvenliğinin komşularınınkilerden ayrı düşünülemeyecek bir Balkan ve Karadeniz ülkesi olduğunun altını çizerek bu yaklaşıma sürekli bir biçimde karşı çıkmıştır. Türkiye, Montrö Sözleşmesinin hassas dengelere dayalı bir hukuki düzeni güvence altına aldığı Karadeniz bölgesine gösterdiği ciddiyet ve sorumluluk bilincini Balkanlara da yansıtmakta olup, AVİMin çalışmaları da sürekli olarak bu çifte kararlılığı yansıtmıştır.[1] Hukuki süreklilik, bölgesel sahiplenme ve işbirliğine dayalı güvenlik konularındaki bu uzun vadeli ısrar, Balkanların yeniden dışarıdan müdahalelere açık bir deney sahasına dönüştürülmesini önlemeye yardımcı olmuş ve Batı Avrupalı □□□□□□□□□□ yönelik aşağıdaki mesajın temelini oluşturmuştur.

Batı Avrupa Açısından Yansımalar

Son otuz yılda Balkanlar çatışma ve dış müdahalelerle anılan bir bölgeden, bölgesel sahiplenmeye dayalı işbirliği mekanizmalarının işlediği bir bölgeye doğru önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci ve ilgili çerçeveler, bölge aktörlerinin sürekli bir dış vesayet olmaksızın diyalog, güven inşası ve pratik işbirliği mekanizmaları tasarlayıp bunları sürdürebileceğini ortaya koymuştur. Bu gelişim süreci kırılgan olmakla birlikte, hafife alınarak riske atılmaması gereken bir öngörülebilirlik ve karşılıklı itidal ortamı yaratmıştır.

Batı Avrupalı □□□□□□□□□□□□□ Balkanları öncelikle giderek daha ayrıntılı siyasi etiketler veya seçici koşulluluk ilkeleriyle yönetilmesi gereken bir "çevre bölge" olarak görme eğilimi varlığını sürdürmektedir. Bu tür yaklaşımlar yalnızca eski hassasiyetleri yeniden tetiklemekle kalmayıp, aynı zamanda Avrupanın yüzleşmesi gereken daha derin stratejik değişimleri de göz ardı etmektedir. Önümüzdeki on yıllarda Avrupanın özerkliğine ve bütünlüğüne yönelik temel sistemsel sınamanın, bir Balkan ve Karadeniz gücü olarak hak ettiği yerdeki konumunda ısrar eden Türkiyeden gelmesi pek olası değildir.

Tam tersine, işbirliği pratiklerinin nihayet kök saldığı bir bölgenin istikrarsızlaştırılması ya da Türkiye gibi kilit bir bölgesel aktörün marjinalleştirilmesi, tarihsel olarak Avrupanın "yumuşak karnı" olarak niteliğindeki bu bölge söz konusu olduğunda, Avrupanın göze alabileceği bir risk değildir. Uzun vadeli güvenliği konusunda ciddi olan bir Avrupa, Balkanlar'ı kıyıda köşede yönetilmesi gereken bir sorun olarak değil, ortak sorumluluk alanı, Türkiye'yi ise daha geniş Avrasya risklerinin yönetilmesinde bir ortak olarak görmek durumundadır.

**Resim: DHA*

[1] Teoman Ertuğrul Tulun. Türkiye Is The Guardıan Of The Montreux Conventıon Regardıng The Regıme Of The Straıts And The Backbone Of Securıty And Stabılıty In The Black Sea. Commentary No: 2026/24. 03.04.2026. https://avim.org.tr/en/Yorum/TURKIYE-IS-THE-GUARDIAN-OF-THE-MONTREUX-CONVENTION-REGARDING-THE-REGIME-OF-THE-STRAITS-AND-THE-BACKBONE-OF-SECURITY-AND-STABILITY-IN-THE-BLACK-SEA ; Teoman Ertuğrul Tulun. Türkiye, Boğazlar Rejimine İlişkin Montrö Sözleşmesi'nin Koruyucusu Ve Karadeniz'de Güvenlik Ve İstikrarın Belkemiğidir. Yorum No : 2026 / 44 . 07.04.2026. https://avimbulten.org/tr/Yorum/TURKIYE-BOGAZLAR-REJIMINE-ILISKIN-MONTRO-SOZLESMESI-NIN-KORUYUCUSU-VE-KARADENIZ-DE-GUVENLIK-VE-ISTIKRARIN-BELKEMIGIDIR

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. ""BATI BALKANLAR"A İLİŞKİN BATI ANLATILARI VE BÖLGESEL SAHİPLİĞE DAYALI İŞ BİRLİĞİ ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 90. Eylül 21. Erişim Kasım 11, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/BATI-BALKANLAR-A-ILISKIN-BATI-ANLATILARI-VE-BOLGESEL-SAHIPLIGE-DAYALI-IS-BIRLIGI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır